

За оне које интересују прогнозе, у САД је свакако поузданији извор ЦИА са својим пројекцијама о будућим дешавањима (последњу анализу је дала за 2035. годину). О предикцијама „Стратфора“ углавном владају подељена мишљења. Чести су и они који са подсмехом говоре о Џорџу Фридману. У прилог тези како је Фридман неозбиљан, најчешће се наводи његова књига „Следећих 100 година: предвиђања за 21. век“, у којој је „дао машти на вољу“, предвидео рат САД и Јапана, борбу за војне базе на месецу и тд. Међутим, питање је: како читати Фридмана!?

Његов стил је једно, а поруке које шаље нешто сасвим друго. У сваком случају,

Фридмана никако не треба схватати неозбиљно. А било је покушаја да се то учини и са „Стратфор“-овим извештајем о томе како ће свет изгледати 2025. који је објављен почетком године. Да, гледајући из данашње перспективе и читајући Фридманове прогнозе дословно, закључило би се да је много промашио. Шта је Фридман предвидео?

Прво, Русија ће се распасти на неколико држава, а кључни задатак САД биће да се обезбеди руски нуклеарни потенцијал.

Друго, ЕУ ће се распасти на четири дела: скандинавско-британску, медитеранску, источну и западну (под лидерством Немачке). Највећи губитник дешавања у Европи биће Немачка, што ће омогућити Пољској да постане један од најважнијих фактора у Европи.

Треће, кључни циљ Турске биће да држи Русе на сигурном одстојању и због тога ће се Анкара наћи у још чвршћем загрљају Вашингтона.

Четврто, као и Русија, и Кина ће се поделити на неколико делова, који могу остати у некој врсти савеза, али без чврсте централне власти.

Пето, пад Кине омогућиће Јапану да постане кључна сила на Пацифику. Када пише о Пољској, Турској и Јапану, Фридман заправо понавља своје старе ставове. Његова прогноза, стара барем две деценије, је да ће ове земље економски расти и војно јачати. Када пише о Русији и Кини, он у великој мери понавља ставове Збигњева Бжежинског из 1989. и Медлин Олбрајт из 1998. године. Да ли Фридман толико пута понавља исту причу зато што не верује да је погрешио?

Циљ његових извештаја, који се бомбастично називају „десетогодишњим или стогодишњим прогнозама“ није да погађају будућност. Они су пре свега оријентисани на то да указују америчкој администрацији шта треба да ради како би најбоље остварила своје интересе. То су својеврсна упутства за деловање, која Фридман „пакује“ тако, да се могу лепо и продати.

Елем, када „Стратфор“ предвиђа да ће Пољска постати можда и најважнија земља у континенталној Европи, то је више порука Стејт департменту и Војсци САД да у Пољску у сваком погледу треба инвестирати, а пре свега је добро наоружати; када напомиње да ће се Русија распасти, то је опет порука да се више ради са сепаратистичким покретима и, на пример, радикалним исламистима у овој земљи и да се избегава директан сукоб са Путином; када описује како ће ЕУ пуцати по шавовима, то је порука америчкој администрацији да Европу треба изнутра ослабити, јер би могла постати конкурент у будућности; када се говори да ће главна претња Турској бити Русија (то је писано неколико недеља пре него што ће бити постигнут договор о „Турском току“) то само значи да ће САД порадити да се руско-турски односи погоршају до крајњих граница.

И када се, на овакав начин, редом анализирају „Стратфор“-ове поруке, уочљиво је да се Џорџ Фридман, као и велики број његових претходника, није помакао далеко од доктрине Николаса Спајкмена. САД настављају са покушајима одржавања контроле над глобалним „римлендом“ који се простире од Скандинавије до Корејског полуострва. Са циљем окруживања пре свега Русије, али и Кине, која више није „погодан савезник“, већ највећа могућа претња. Тамо где не буде могуће остварити контролу савезништвом (као што је случај са Пољском и Турском), она ће се остваривати дестабилизацијом и управљањем кризама.

Вашингтон је дебело омануо у многим проценама и плановима током претходне деценије, али то не значи да ће одустати. Уосталом, према мишљењу западних експерата, Америка је показала у претходним деценијама велику отпорност на поразе. Чак и када је губила политичке или војне битке, систем је остајао стабилан.

Сасвим је друго питање процена да ли би нови пораз у овој великој игри амерички „систем“ могао да преживи неокрњен. Поготово ако на његовом челу буде Клинтонова, а шеф дипломатије Нуландова. Тек, у овом чланку је реч о томе шта представља коначни циљ САД на западу Евроазије? Због чега су покренути арапско пролеће, Сиријски рат као наставак тога, украјинска криза; због чега ће вероватно тек доћи до „саудијске кризе“ и „рата за Курдистан“?

Дестабилизација западног дела геополитичког „римленда“ има за циљ дезинтеграцију постојећих целина и реконфигурацију граница. Према најави „Стратфор“-а, тако треба и наставити најмање до 2025.

(Фонд стратешке културе)